

Dolenjski list

Glasi Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II. — Stev. 26

NOVO MESTO, 29. junija 1951

Izhaja tedensko

Kočevska naglo spreminja svoje lice

Več kot 600 let so na pretežnem delu današnjega kočevskega okraja živeli Kočevarji. Več kot 600 let je slovenska zemlja redila tujca, ki je imel tu vse pravice kot naš narod, velikokrat pa še večje. V usodnih dneh leta 1941 so ti ljudje pozabili, da so na slovenskem ozemlju, da jih naš narod nikdar ni sovražil. Najbolj zagrizeni kulturbundovci so v Kočevju razpravljali, kako bodo s slovenskimi glavami balinali po cestah. Toda zgodovina je šla svojo pot. Kočevarji so odšli v »obljubljeni dežel«, ki pa je bila spet prav tako slovenska, kočevsko ozemlje pa je postalo važno oporišče narodnoosvobodilnega pokreta. Prvo osvobodeno ozemlje je bilo na Kočevskem; tam so se zbirale partizanske edinice, tam je bil Izvršni odbor OF. Prvi Zbor odposlancev slovenskega naroda je zasedal v Kočevju. Besni fašistični okupator je v večkratnih ofenzivnih sunkih prodiral na Kočevsko, hotel je vsako ceno uničiti narodnoosvobodilno gibanje. Pri teh napadih je požgal veliko večino kočevskih vasi.

Mesto Kočevje je bilo med vsemi slovenskimi mesti najbolj poškodovano med vojno. Le malo stavb je ostalo celih, večji del mesta pa je bil porušen od bombnih napadov in večkratnih borb.

V šestih letih po osvoboditvi pa je Kočevska skoraj popolnoma spremenila lice. V prej zapuščenih in požganih vaseh se razvijajo največja državna posestva; prve obdelovalne zadruga na Dolenjskem so se razvile prav na Kočevskem. V mestu Kočevju se razvija lesna in tekstilna industrija, rudnik in pod.

Na Mlaki pri Kočevju je eno največjih živinorejskih državnih posestev. Velike črede goved sive montafonske pasme se naglo večajo. Okrog direkcije posestva je zrasla že cela vas. Slična posestva so v Kočevski reki, Stalcarjih, Koprivniku, Knežji lipi, Mozlju in drugod. Prav tako kot državno posestvo na Mlaki se je v neposredni bližini razvila lesna industrija, ki se še vedno širi. Med vojno požgana tekstilna tovarna je obnovljena in dela v večjem obsegu kot pred vojno. Zavedni kočevski rudarji iz dneva v dan povečujejo napore, da bi dali naši industriji čim več premoga. Kmečke delovne zadruga na Kočevskem — posebno zadruga v Livoldu — so med največjimi na Dolenjskem.

Enako kot podeželje spreminja lice tudi samo mesto Kočevje. Mestni ljudski odbor v Kočevju si resno prizadeva, da bi mesto preuredil v prikupno podeželsko mesto in priznati je treba, da je že veliko narejenega. Tam, kjer je po vojni v središču mesta stal nepregleden kup ruševin, je danes lepo urejen park. Na tržnem prostoru je postavljena zaprta tržna lopa, česar še nima nobeno mesto na Dolenjskem. Večina poškodovanih stavb je obnovljenih, veliko tudi zgrajenih na novo. Zgodovinski dom »Jožeta Šeška«, v katerem je zasedal prvi Zbor odposlancev slovenskega naroda od 1. do 3. oktobra 1943, je danes ves prenovljen in dozidan. Prav v zadnjem času načrtno obnavljajo še preostale poškodovane stavbe v mestu. Po zgledu Črnomlja in Novega mesta pripravljajo tudi v Kočevju tlakovanje ceste. Sodeč po doslej izvršenem delu pri tem ne bodo zadnji. Sedaj delajo tudi na ureditvi kopališča.

Nekaj pa kvari izgled Kočevja — kup ruševin starega fevdalnega gradu sredi mesta. Res so že velik del teh ruševin odstranili, toda še vedno jih je za nekaj tovornih vlakov. Tu čaka frontovce in druge prostovoljce v Kočevju obilo dela. Potrebno bi bilo tudi pri tem delu krepko zaviti krampe in lopate in še ta poslednji madež odstraniti iz mesta.

Pripravlja se tlakovanje ceste skozi mesto. To je nujno potrebno, kajti ceste so v kočevskem okraju gotovo med najslabšimi. Soferji pripovedujejo, da se ob čutno pozna meja med grosupeljskim in kočevskim okrajem prav na cestah.

Kdor je poznal Kočevsko pred vojno, hodil po njej med vojno in bi sedaj po šestih letih spet prišel tja, bo moral priznati, da so se tu zgodile velike spremembe. Te spremembe pa so odraz skupnih naporov ljudske oblasti in delovnih ljudi kočevskega okraja in predstavljajo pomemben korak naprej v socializem.

Pripravimo se na vseljudski praznik naše vstaje

22. julija 1941 so organizirane partizanske edinice v Sloveniji prvič v večjem obsegu in po naprej pripravljenem enotnem načrtu naskočile fašistične okupatorje ter vnesle v njihove vrste strah in zmedo. Desetletnica zgodovinskega dneva bo letos prvič praznovana kot nov državni praznik Ljudske republike Slovenije.

Priprave za dostojno in kar najbolj veličastno proslavljanje 22. julija so v nekaterih okrajih v polnem teku. Tako so v novomeskem okraju ustanovili okrajno tekmovalno komisijo, ki bo sicer skrbela predvsem za čim boljši potek šestmesečnega tekmovanja na čast 10. obletnice ustanovitve JA, zajemala pa bo tudi priprave za 22. julij. Glavni delež priprav pada na borbeno organizacijo Zveze borcev. Tako so bile v preteklih tednih vse naloge izvenarmadne vzgoje že prenesene na krajevne Zveze borcev. Delo strelskih družin se je poživilo. Delegati plenuma ZB so na zadnjem sestanku razpravljali o oblikah proslave 22. julija. Sleherni vas na Dolenjskem naj bi na predvečer velikega dneva zakurila kresove. 22. julija pa bodo organizacije ZB pripravile izlete v partizanske kraje. Proslave 22. julija bodo združene s številnimi kulturnimi prireditvami, na katerih bodo nastopali stari partizani in aktivisti. V Novem mestu bodo pripravljene svečane proslave z glavno akademijo, na Krki pa naj bi bila v povezavi s fizikalnimi organizacijami prirejena »Beneška noč z veslaškimi tekmami. Predvojaška vzgoja bo 22. julija priredila več manevrov skupno z motoristi in pod. Povsod

bodo krajevne Zveze borcev skupno s prosvetnimi delavci in množičnimi organizacijami poskrbele za ureditve sporeda, ki ga v teh dneh sestavljajo. Partizanske tradicije Dolenjske morajo ob 22. juliju, našem državnem prazniku upora in vstaje proti okupatorjem, zaživeti v vsem svojem edinstvenem zgodovinskem pomenu.

Vneto se pripravljajo na proslave 22. julija tudi v kočevskem okraju. Vse krajevne organizacije ZB bodo imele partizanske pohode v razne znamenite kraje. Člani Zveze borcev bodo odšli n. pr. na Pugled, Jelenov žleb, Travno goro, Podpresko, Brezo, Stružnico, Papeže in na Rog. Na predvečer 22. julija bodo povsod svečane prireditve, na mnogih krajih pa bodo kurili kresove. Odkritih bo več spominskih plošč, med temi ena tudi na Pugledu, kjer je bil v aprilu 1943. leta zgodovinski sestanek aktivistov OF.

Zveza borcev v kočevskem okraju bo do 22. julija okrepila svoje vrste. Njena dosedanja šibkost je ozkost v organizaciji. Pre-

bivalstvo kočevskega okraja je z malimi izjemami v celoti sodelovalo v narodnoosvobodilni vojni, zato je številka 400 članov Zveze borcev odlično preizkušnja. Članstva v vrstah ZB je v zadnjem času vedno več, do 22. julija pa naj privede tekmovanje na čast 10. obletnice našega upora v vrste ZB vse, ki imajo pogoje za sprejem.

Ko v teh dneh krajevne Zveze borcev v vseh krajih Dolenjske sestavljajo sporede prireditev in partizanskih pohodov za 22. julij, vabijo k sodelovanju prestavnike in člane vseh množičnih organizacij. Državni praznik naše ljudske republike mora biti manifestacija našega ljudstva, ki bo tudi tokrat v bratski povezanosti z ostalimi jugoslovanskimi narodi povedalo celemu svetu, da smo iz vsega srca za mir, da pa pridobitev naše ljudske revolucije in partizanske vojske ne mislimo odstopiti za ničesar na svetu. Proslave 22. julija bodo novo potrdilo, da nam je najdražja na svetu svoboda, najsvetejša pa ljubezen do domovine.

PRED 22. JULIJEM

Odlikovani prosvetni delavci

Na konferenci upraviteljev osnovnih šol in ravnateljev gimnazij je 18. junija predsednik okrajnega izvršnega ljudskega odbora Novo mesto Viktor Zupancič podelil najzastojnejšim prosvetnim delavcem novomeskega okraja, odlikovanja ki jih jim je priznal Prezidijski ljudske skupščine FLRJ. Odlikovani so bili: z Redom dela III. stopnje Gregorc Dragotin, ravnatelj nižje gimnazije

v Dolenjskih Toplicah, z Medaljo dela pa Novak Fančič, šolska upraviteljica v Stopičah, in Kranjc Rudolf, profesor v Novem mestu.

Tovariš Gregorc slušbuje že 47 let na šoli. Njegovo delo ni posvečeno samo stroki, saj vsa leta aktivno dela tudi na ljudskoprosvetnem polju. Za svoje napredno delo je bil v stari Jugoslaviji preganjan in grdo odedevan, kar pa ga ni zlomilo. Se vedno je vnet kulturno-prosvetni delavec. — Tovarišica Novakova, ki že vrsto let uspešno slušbuje v Stopičah pod Gorjanci, je znala s svojim delom pridobiti zaupanje ljudstva podgorskih vasi. Zdaj se je z vso vneto posvetila gradnji nove velike šole v Stopičah, ki bo ponos Podgorja. — Tovariš profesor Kranjc je med najstarejšimi profesorji in vzgojitelji na Dolenjskem. Navzlic svojim letom je izredno marljiv in neutruđen prosvetni delavec, priljubljen pedagog in velik prijatelj mladine.

Odlikovancem čestitajo k visokemu priznanju vsi prosvetni delavci in prijatelji ter jim želijo še mnogo srečnih in uspešnih let!

„Nismo dolžni, da vam dajemo podatke ...“

Tako je pojasnil 15. junija našemu uredništvu vodja novomeske podružnice »Opada«, podjetja za promet z odpadki, ko nam je po telefonu povedal, da bomo morali še nekaj časa počakati na podatke, za katere smo jih prosili 11. junija. Res je, »Opada« ni dolžan dati podatkov, koliko je zbral tega ali onega materiala v naših okrajih; noben zakon tega ne predpisuje, nobena uredba ne zahteva od vodstva podjetja, da bi to moralo storiti. Običaj pa je, da se uredništva listov in novinarji obračajo na naša podjetja, za podatke. Naslednji dan smo vendarle dobili dopis števil 221 iz katerega posnemamo, da je Teden zbiranja odpadkov v novomeskem okraju uspel, v okrajih Trebnje, Črnomelj in Kočevje pa po do takrat zbranih podatkih akcija zbiranja odpadkov še ni bila uspešna.

»Akcija je v celoti dosegla svoj pravi namen, to je — dala je pobudo za redno množično zbiranje odpadkov skozi vse leto.«

Tako pravi poročilo novomeske podružnice »Opada«. Poglejmo, kaj so zbrale organizacije in kmetijske zadruga v novomeskem okraju. Le za tega namreč delno velja prejšnja Odpadova ugotovitev.

Med najdelavnejšimi zbiralci so bili pionirji na Dvoru v Suhli krajini. V nekaj dneh so zbrali 7578 kg starega železa, 925 kg litine, 32 kg aluminija in medenine, 48 kg kosti, 21 kg stekla in 66 kg krp. Kmetijska zadruga v Zužemberku je odkupila blizu

1000 kg starega železa. Pionirji v Uršnih sešilih so zbrali 2706 kg železa, v St. Petru 970 kg, v Smarjeti 1000 kg, v Skocjanu skoraj 1500 kg. Pionirji v Smihelu so zbrali 500 kg železa, 100 kg stekla, 150 kg kosti in 50 kg krp. v Podgradu pa so oddali pionirji 150 kg železa in 75 kg stekla. V Novem mestu so oddali pionirji 2564 kg železa, nekaj stekla, kosti, krp in starega papirja.

Slabo je skrbela za odkup odpadkov kmetijska zadruga v Hinjah.

»Uspehi bi bili lahko povsod mnogo večji, če bi vodstva frontnih in ostalih množičnih organizacij pokazala vsaj trohico zanimanja za zbiranje odpadkov. Tako pravijo poslovojni mnogih kmetijskih zadrug — in bo kar držalo. Kar so dosegle šole, to je bilo dobro; ostali pa so v tednu zbiranja odpadkov kaj malo pripomogli k uspehom.

Zbiranje odpadkov v okrajih Trebnje, Črnomelj in Kočevje pa ni bilo na zadovoljivi višini. »Opada« v Novem mestu nima podatkov, koliko so dejansko zbrale kmetijske zadruge in podružnice okrajnih magazinov v teh krajih. Poročila govore o skromnih količinah, ki jih skoraj ni vredno omenjati. Moramo biti tu in tam doseženi tudi lepi uspehi, vendar pa ni o tem poročil.

Teden zbiranja odpadkov je za nami, pred nami pa je dolžnost do skupnosti, da vpeljemo zbiranje odpadkov kot stalno delo.

Koliko podobnih »pokopališč odpadkov, starega železa, posode, papirja, stekla in cunj je še po Dolenjskem? V Tednu zbiranja odpadkov jih marsikje še niso odpravili. Poskrbimo, da se odstranijo taki dokazi marnosti naših odnosov do razvijajoče se industrije, ki potrebuje vedno več surovin in odpadnega, še uporabnega materiala.

ODPADKE ZA INDUSTRIJO zbirajo bogatejše države na svetu! Ne zamejimo zato koristnih odpadkov — doma so nam v napoto, industrija pa nam bo izdelala iz njih marsikaj, česar nam še vedno primanjkuje.

Fronta v Kočevju pozdravlja resolucijo Izvršnega odbora OF Slovenije

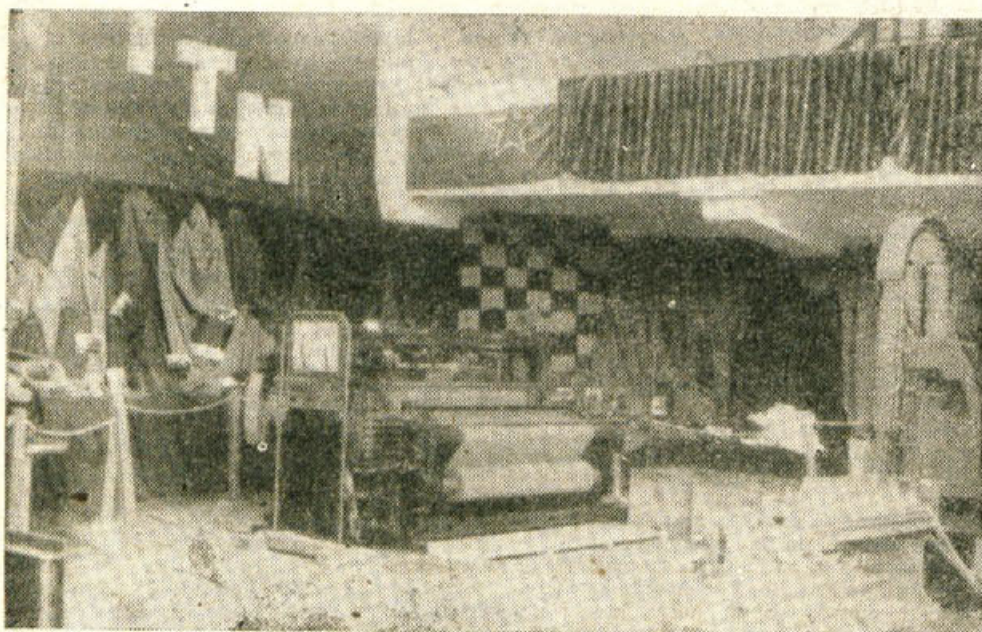
14. junija je bila v Kočevju seja okrajnega odbora OF. Člani odbora so ob tej priložnosti pregledali delo in aktivnost posameznih frontnih organizacij na Kočevskem. Podrobno je bilo obdelano vprašanje budnosti frontnih organizacij napram sovražnim polzkusom reakcionarnih ostankov, ki skušajo vnašati v naše vrste nered, govorijo o povratku na »stare« in o popuščenju ljudske oblasti. Budnost in odločnost proti notranjim sovražnikom, ki jo je poudarila resolucija Izvršnega odbora OF, bo deslej v vrstah frontnih organizacij še čvrstejša.

Člani odbora so poročali, kakšnih načinov dela se poslužuje reakcija v posameznih primerih, da bi odtegnila ljudstvo od Osvobodilne fronte. S primeri iz nekaterih krajev so člani odbora povedali kako se ponekod poslužujejo duhovniki tudi spovednic za odteganje ljudstva od naše Osvobodilne fronte.

Po podrobnem razpravljanju o stanju posameznih krajev so bili sprejeti sklepi za nadaljnje delo frontnih organizacij na terenu. Poudarek je dan zlasti političnemu delu, ne-nehnemu tolmačenju novih ukrepov naše oblasti, poglobljanju ljudske demokracije, zlasti pa borbi proti reakciji, ki se bo tudi v bodoče posluževala raznih načinov in oblik rovarjenja proti ljudski oblasti in svobodi našega ljudstva. Člani odbora so sklepe soglasno sprejeli.

Veliko zanimanje za prvi gospodarski sejem v Novem mestu

Tekstilna tovarna bo razstavljal tudi letos nove vzorce blaga iz domačih surovin

Iz dneva v dan raste zanimanje za novo-meški gospodarski sejem, ki bo, kot je bilo že objavljeno, od 30. junija do 9. julija t. l. Ze do 15. junija se je prijavilo 80 proizvajalcev vseh treh sektorjev, ki bodo na sejmu nudili v prodajo svoje najboljše izdelke. Sejem bo v osnovni šoli, ker pa je prijaviteljev mnogo, bodo tudi na dvorišču uredili paviljone. Poleg industrijskih in obrtnih izdelkov bodo na sejmišču lepo urejene trgovine okrajnega magazina, okrajne zveze kmetijskih združenj in zadrugnega sklada. Trgovine se bodo kosale med seboj, katera bo nudila boljše izbire blaga in po ugodnejših cenah. Prav tako se bodo kosala med seboj gostinska podjetja privatnega in državnega sektorja. Dobre kapljice, pripravljene nalašč za sejem, in okusnega prigrizka ne bo manjkalo. Tudi okrajno medzadružno trgovsko podjetje bo postavilo svoj paviljon, kjer bodo prodajali češnje in drugo zgodno sadje.

Vsak večer bo na zabavnem prostoru ob šoli pester kulturni ali pa zabavni spored. Režiserji programa držijo še vse v tajnosti, ker nameravajo presenetiti obiskovalce, vendar pa smo zvedeli, da bodo dva večera predstave »Kovačevega študenta«, valčkov večer in še marsikaj zanimivega.

V času sejma bodo preko zvočnika zanimiva kratka gospodarska predavanja kot n. pr. Kolobarjenje v kmetijstvu; največji škodljivci rastlin; seme v kmetijski proizvodnji; opešanost žitne produkcije in izrojevanje žit; odbira in vzgoja živine; obdelava zemlje, plitvo in globoko oranje; povečanje proizvodnje krme; proizvodnja zelenjave; prečišči problemi v vinarstvu in sadjarstvu; vzgoja rož, cvetje na vrtu in v vazi, rezanje rož, okrasitev doma.

Ne pozabite obiskati najvažnejše letošnje gospodarske prireditve novomeškega okraja!

Koloradski hrošč je izdal malomarnost Vrhopoljčanov

Petletna borba proti koloradskemu hrošču ki je znana vsem ljudem v Sloveniji, je bila učinkovita samo zaradi organiziranega sodelovanja vseh ljudi pod vodstvom množičnih organizacij in upravnega aparata. Kjer koli se je koloradski hrošč pojavil, smo izvajali stroge ukrepe: vsakodnevne preglede, kemijska sredstva in ponovne saditve krompirja na istih površinah. Pri takem načinu dela so bili doseženi zelo zadovoljivi uspehi. V okraju Novo mesto, ki je bil v letu 1948 okužen v 18 KLO je bilo v letu 1950 okuženih samo še 7 parcel v 1 KLO. Kazalo je, da bo v letošnjem letu možno zatreti koloradskega hrošča z vestnimi pregledi in s takojšnjim uničenjem morebitnih okužb.

Zatiranje koloradskega hrošča pa se je sedaj bistveno spremenilo, ker so bile odkrite v vasi G. Vrhopolje v KLO Smarje zelo močne okužbe.

Ze pri pregledu 3. junija je bila ugotovljena okužba na 3 parcelah, posamezniki pa so hrošča našli že prej. KLO do srede sploh ni javil okužbe in jo je prijavil šele, ko je poverjeničstvo na OLO zvedelo za okužbo po drugih osebah. Tudi v tem času niso nicesar pokrenili za temeljite preglede ostalih parcel. V istem tednu je bila ugotovljena okužba že na 16 njivah in je bilo najdenih nad 200 hroščev in nekaj tisoč ličink. Koliko so hroščev našli kmetje sami in jih uničili, ni

znano. Cim je nastopilo ugodno vreme, se je pričelo za zapraševanjem s pantakanom in škropljenjem z arzenskimi sredstvi. Učinkovito delo s kemijskimi sredstvi je kmetovalce prepričalo, da se le na ta način lahko uspešno zatrije večje okužbe. Zapraševanje s pantakanom in škropljenje z arzenskimi sredstvi se bo ponavljalo med letom.

Iz močne okužbe je bilo takoj razvidno, da je bila v neposredni bližini že stara okužba, kar so tudi potrdili posamezniki, vendar brez določenih podatkov. Gorišek Janez iz G. Vrhopolja je priznal, da je imel že lansko leto okuženo njivo in da najdbe ni prijavil. Ta njegova »nevednost« in malomarnost ostalih neimenovanih krivcev bo stala težke tisočake za nabavo kemičnih sredstev, prebivalci pa bodo morali v letošnjem letu žrtvovati na tisoče ur pri dnevnih pregledih krompirišč. Če bi bila okužba prijavljena že v lanskem letu, bi bil hrošč ali že zatrt ali pa bi bila okužba zelo omejena. Letos pa je okužba zajela že velike površine. Kaj zaslužijo ti »nevedneži«, presodite sami! Kazen, ki jo bodo za to prejeli, ne odtehta niti malo izdatkov in truda, ki bo moral biti vložen za omejitve in uničenje koloradskega hrošča. Kaj je v preteklem letu delal krajevni aktiv za zatiranje koloradskega hrošča? Kaj je delal vaški vodja Bratkovič, ki je po izjavah kmetovalcev odkril v preteklem letu na svoji njivi koloradskega hrošča?

V novomeškem okraju pa je še več krajev, ki so v malomarnosti podobni Vrhopolju. Udeležba je pod povprečjem števila gospodarstev, poročila spravilo skupaj šele po 1 tednu, nekateri KLO kot Dolž, Prekopa, Smarjeta, Smihelj — N. m. in Zbure pa pregledov do 4. VI. niso izvršili, ker je bil dež ali dopoldan ali popoldan. Dež je kriv slabega uspeha in če bo dež vedno ob nedeljah, pa čeprav samo nekaj kapljic, bo že dober izgovor za njihovo malomarnost in lenobo.

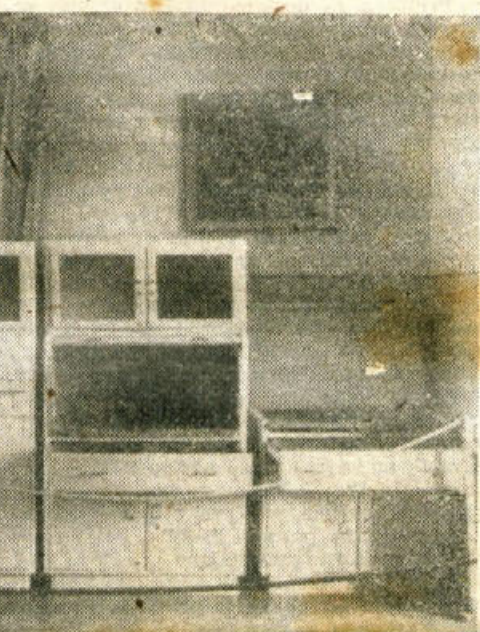
Odkrite okužbe so dokazale, kako se mašuje malomarnost in prikrivanje hrošča. Kmetovalci tudi lahko vidijo, da je prikrivanje v škodo njim samim, ker nihče ne bo kaznovan, če prijavi najdbo hrošča, pač pa bo kaznovan vsakdo, ki najdbo taji. Od odkritih okužb je ogrožen ves okoliš St. Jerneja in je zadnji čas, da postanejo množični pregledi kakovostni, ne pa sprehodi po njivah, katerih se udeležijo za vsako hišo 1 zastopnik ali pa še ta ne.

Dolžnost KLO in frohtnih organizacij je, da vprašanje množičnih pregledov krompirišč zaostre. Gospodarska škoda, ki grozi krompiriščem in ogromni denarni izdatki, ki jih za to izvajajo naša oblast, nam nameravajo da moramo biti tu neizprosni. Vsakdo, ki se pregledov ne udeležuje, ki se iz pregledov norčuje z raznimi opazkami, zasluži najstrožje kazni. Tudi primeri v KLO Smarjeta, Smarj, Toplice, kjer posamezniki nočejo prevzeti dela kot vaški vodje, so nerazumljivi. Dolžnost krajevnih vodij in vseh poštenih kmetovalcev je, da prijavijo vse one, ki se pregledov nočejo udeleževati. Okrajni odbori bodo vse te ljudi strogo kaznovali in njihova imena tudi objavljali v Dolenjskem listu.

Množični pregledi krompirišč bodo letos v sledečih nedeljah: 1. julija, 15. julija, 29. julija, 12. avgusta, 26. avgusta in 9. septembra.

V primeru, da je na dan, ki je določen za množični pregled deževno vreme, se pregled preloži na naslednjo nedeljo. O. V.

ALI ZE ZBIRATE STAR PAPIR! Pri izdelovanju zavojnega papirja lahko zamenjamo 300/0 potrebne celuloze s starim papirjem! — 1000 kg celuloze nas stane 12.500 deviznih dinarjev!

Najrazličnejše pohištvo za dom, urad in delavnico bo v ospredju zanimanja obiskovalcev razstave

ZA KULTURNI DOM V TRSTU

Odboru za zgraditev kulturnega doma v Trstu so poslali svoje prispevke naslednji ko-
lektivni in sindikati:

Javno težilstvo Novo mesto 1000 din, sindikat opekarne Zalog 1200 din, Vaški odbor OF Stopiče 300 din, Kulturno umetniško društvo v Stopičah 200 din, sindikat Industrije perila Novo mesto 1165 din, sin. podr. Gozd-

nega gospodarstva Novo mesto 2115 din. Ekonomska srednja šola Novo mesto 1574 din, sindik. podružnica Kurilnice Novo mesto 1000 din, osnovna šola Skočjan 840 din in osnovna šola v Zameškem 300 din.

Med prvimi, ki so v kočevskem okraju začeli zbirati prispevke za postavitev novega kulturnega doma naših bratov v Trstu, so bili uslužbenci okrajnega ljudskega odbora Kočevje. Zbrali so že 8000 din. Organizacija Zveze borcev Mozelj je nakazala te dni 650 din.

Posnemanja vreden je sklep kulturno umetniških društev v Kočevju, Ribnici, Loškem potoku in Sodražici, da bodo priredila več prireditev, katerih čisti dobiček bo namenjen za kulturni dom v Trstu. V Kočevju je prevzela zbiranje prispevkov mladinska organizacija.

Ali so žužemberške njive zavarovane pred koloradskim hroščem?

Vsako leto nam preti na krompirjevih nasadih okužba po koloradskem hrošču, nevarnem škodljivcu, ki objeda krompirjevo od stebel. Posebno letos, ko je okužba v pri-morskih krajih že zelo razširjena, je resna nevarnost, da se bo hrošč preselil v notranjost Slovenije.

Veliko je še kmetov, ki pravijo: — Kaj je treba pregledovati njive! Saj pri nas hrošča ni!

Pred kratkim smo brali v Ljudski pravici, kako se je ta škodljivec razširil v Vrh-

DO 15. JUNIJA V NOVOMEŠKEM OKRAJU ODKUPLJENIH VE 24.000 KG ZELISČ

Tudi letos je odkup zdravninskih zelišč v novomeškem okraju dobro organiziran in vse kaže, da bo uspeh odkupa še večji kot lani. Ze do 15. junija so kmetijske zadruge odkupile od nabiralcev preko 24.000 kg raznih zdravninskih zelišč v vrednosti nad poldrug milijon dinarjev. Med odkupljenimi količinami je na prvem mestu lubje krhlike v količini 13.152 kg, potem hrastov mah 8776 kg, listje koprive 645 kg, glogovi vršički 2011 kg, glogovo cvetje 164 kg, sladke koreninice 385 kg, cvetje črnega trna 224 kg, robidovo listje 193 kg, listje jagode 202 kg, cvetje vijolice 108 kg in še hekaaj količin drugih zelišč.

Zdaj je najboljši čas za nabiranje lipovega cvetja in bezgovega cvetja. Cene so zelo ugodne. Za lepo posušeno lipovo cvetje se bo plačalo okrog 250 din za kg, za bezgovo cvetje pa okrog 140 din za kg.

polju pri St. Jerneju, čeprav so lani in letos govorili, da nimajo krompirjevega hrošča. Ali so žužemberške njive mar zavarovane pred sovražnim požrešnežem krompirja, da lahko kaj podobnega trdijo nekateri tudi v našem kraju? KLO Žužemberk je organizirala preglede krompirišč, ki pa niso rodili zaželenega uspeha. Bil je sicer trikratni pregled, kj pa vendarle ni bil nikak pregled! Ljudje se ne zanimajo za to, da bi krompirišča res temeljito pregledali. Poslana poročila so menda res le bolj papirnata, ne pa odraz življenjske skrbi naših kmetovalcev za naš najvažnejši pridelek. Poskrbeti je treba za to, da bodo krompirjevi nasadi temeljito pregledani tudi v žužemberku in drugih krajih Suhe krajine. Sl. Hotko

Koloradski hrošč se je pojavil tudi v Dolenjskih toplicah

Pred tremi leti se je na krompirišču kmeta Barbiča pojavil koloradski hrošč, ki je bil najbrže zelo namerno zaesen na to parcelo. Z vestnim in skrbnim pregledovanjem krompirišč in s temeljitim razkuževanjem okužene njive je bil hrošč uničen. V naslednjih letih se hrošč ni več pojavil. Letos pa so pri zadnjem pregledovanju njiv našli hrošča in ličinke na njivi, ki je precej oddaljena od stare okužene parcele. KLO je takoj uredil ponovno pregledovanje vseh krompirišč, seveda pa bo zdaj v vseh sosednjih krajih potrebna še večja skrbnost pri pregledovanju krompirjevih nasadov. D. G.

Delo novomeškega Mestnega ljudskega odbora (Poročilo na zborih volivcev v maju 1951) (Nadaljevanje)

Mestne nepremičnine in podjetja

Pod upravo mestnih nepremičnin je danes 32 zgradb z skupno 96 stanovanji, 228 sobami in 97 poslovnimi lokali. Skupna vrednost vseh zgradb je ocenjena na 32 milijonov dinarjev. Poleg navedenih zgradb je pod upravo nepremičnin 136,78 ha zemljišče, od teh 111 hektarov gozdov, ostalo pa so njive, travniki, pašniki in parki.

Izvršni odbor in skupščina MLO sta sklenila, da se prestavi sedanje sejmišče na drug primeren prostor ob Ločenski cesti. Sejmišče se bo premaknilo iz higienskih in prometnih ozirov in so v teku priprave, da bo to čimprej narejeno.

Mestni odbor ima danes 35 podjetij, ki izvršujejo skupaj 29 strok. V vseh podjetjih je zaposlenih 388 oseb, od teh 282 delavcev, 44 nameščenjcev in 62 vajencev. Med najvažnejšimi podjetji je industrija čevljev, industrija perila in tkalnica. Vsa podjetja dosega proizvodne in finančne plane. Industrija čevljev se bo letos razširila, ko bo mizarstvo podjetje šlo v poslopje bivše Seidlove lončarije ob Krki, ki bo obnovljeno. Za industrijo čevljev pa so predvideni novi stroji iz razpuščenih podjetij v Trzinu in Kranju. Mestno mizarstvo je v zadnjem času ustanovilo nov oddelke — za sodarstvo — tako da ima zdaj že 4 oddelke: mizarstvo, kolarstvo, tapetništvo in sodarstvo.

Pri mestni pekarni je letos predvideno, da se obnovi lokal za prodajo kruha. Podjetje lahko z novo postavljeno pečjo krije dnevno potrošnjo kruha.

Mestna vrtnarija si je v letošnjem letu postavila na starem zemljišču za 30% večji proizvodni plan. Mestna vrtnarija bo letos oddajala svoje prideleke mestnemu trgovskemu podjetju za zelenjavo, dvakrat tedensko pa v Bršljinu neposredno potrošnikom.

Prevozištvu in ostala podjetja

S tem mesecem je prevzel upravniško delo tov. Kobler. Neurejenosti v podjetju so skoraj odpravljene. — Vsa ostala podjetja so manjša po obsegu, vendar pa so vsa rentabilna.

Mestna komunalna podjetja se še razvijajo in se bore s pomanjkanjem prostorov in tesnimi poslovnimi prostori. Tako je n. pr. javno kopališče v Domu ljudske prosvete za današnje potrebe mesta s svojimi 5 kabinami popolnoma nezadostno.

Kinopodjetje je v svojih predstavah stalno moteno, ker se dvorana mnogokrat od-daja v druge namene. Potrebno je, da bi dobil kino lastno dvorano in bi s tem kril potrebe. Z gradnjo zadrugnega doma v Bršljinu, posebno še, če bo uprava dobila kinoprojektor, bo tudi mestni kino v precejšnji meri razbremenjen.

Gostinska podjetja poslujejo dokaj zadovoljivo, saj so imela lani čez 6 milijonov dinarjev dobička. Predvsem pa imajo težave s finančnimi sredstvi za nakupovanje blaga. Kakor predvideva novi zakon za finančno poslovanje se bo tudi to izboljšalo in bodo imela podjetja lastne denarne sklade. Potrebno pa bi bilo, da se v gostinskih podjetjih še izboljša skrb za čistočo in postrežbo, ker zlasti ta ni na višini.

Trgovska podjetja

V osemmesečnem poslovanju so mestna podjetja s svojimi štirimi poslovalnicami dosegla zelo lepe uspehe, dvignila promet ter preseгла sicer zelo visoko postavljen prometni plan. Potrošniki se doslej niso pritoževali glede postrežbe. Mestna mlekarica je v sklopu trgovskega podjetja. Prskrba z mlekom zaradi raznih težav še ni urejena tako, kakor bi to moralo biti. — Preskrba prebivalstva z zajamčenimi predmeti poteka zlasti v zadnjem času zadovoljivo, saj so repi pred trgovinami skoraj odpravljene. Težave so z razdeljevanjem potrošniških kart, ker je vedno večji priliv ljudi, ki spadajo v zajamčeno preskrbo, a številno kart pa je vedno enako. Iz pomoči CARE prejema 1600 naj-potrebnejših potrošnikov nakaznice, vendar tudi tu ni šlo brez kritike. Zelimo, da bi volivci v diskusiji povedali, kako naj se karte v bodoče delijo.

Da je poslovanje mestnih podjetij uspešno, je predvsem zasloga upravnih odborov in poslovođij, ki delajo s poštvalnostjo in s tem gradijo močne temelje socialističnega gospodarstva v mestu.

Iz poročila je razvidno, da je Mestni ljudski odbor, posebno pa še njegov izvršni odbor, uspešno reševal razne naloge in da se že kažejo uspehi njegovega dela. V bodoče moramo v tesni povezanosti z volivci pravilno in pravočasno reševati naloge, ki stoje pred MLO prav tako pa tudi uredničevati vse tiste naloge, ki nam jih nakazuje naše oblastno in partijsko vodstvo, ki v nenehni gospodarsko kritični borbi z zunanji in notranji sovražniki ne klone, temveč se odločno bori za neodvisnost, mir in delovno-mu človeku primerno življenje v naši mladi socialistični domovini.

Bela krajina se je oddolžila spominu svojega velikega rojaka Otona Župančiča

»Ah, Silvij, vem: teh krajev ne pozabi, kdor se svetlobe njih je nasesal!«

17. junija je doživela Bela krajina pomemben kulturni praznik. Na rojstni hiši velikega mojstra slovenske besede poeta Otona Župančiča je bila odkrita spominska plošča, v hiši sta bili odprti spominski sobi, v parku ob hiši pa je bilo odkrito bronasto poprsje umetnika.

Bilo je kakor da se vsa priroda veseli vrnitve Otona Župančiča med svoje drage Viničane. Lepa nedelja je zbrala v tesni Vinici nad Kolpo tisočglavo množico častilcev pokojnega pesnika, njegovih prijateljev, znancev in sosedov. Med gosti smo opazili najvidnejše predstavnike naših kulturnih in znanstvenih ustanov, umetnike in ostale javne delavce. Ko je umetnik Belokranjskega odbora za postavitelj spomenika Janez Vitkovič kmalu po enajsti uri začel slovesnost, je najprej pozdravil sorodnike pesnika in njegovo soprogo Ano Župančič, predsednika Prezidijske ljudske skupščine LRS Josipa Vid-

Oton Župančič (Jakob Savinšek)

marja, predsednika Sveta za kulturo in prosveto Borisa Ziherna, predsednika Društva slovenskih književnikov Franceta Bevka, člana Politburoja CK KPS Janeza Hribarja, pisatelja Etbina Kristana s soprogo, rektorja univerze dr. Gorazda Kušerje, prorektorja Akademije upodabljaljoče umetnosti Božidarja Jakca, predstavnike ostalih kulturnih in znanstvenih ustanov ter zastopnike lokalnih organov oblasti, Partije in množičnih organizacij, med katerimi sta bila tudi sekretarja OK KPS Črnomelj in Novo mesto Janez Žu- nič in Martin Zigelj.

Tajnik odbora Vitkovič je najprej izrazil ljubezen Viničanov in Bele krajine do pokojnega pesnika, ki se je v nedeljo vrnil med drage domačine ob Kolpi in čigar spomin bo po odkritju kulturnih spomenikov med ljudstvom Bele krajine še bolj živ kot je bil doslej. Viniški cicibani

so nato zapeli pesnikovo »Mak, mak sredi polja kima...«, pionirka pa je pozdravila pesnikovo vdovo in ji izročila šopek rdečih nageljnov. Zatem je govoril o borcu za svobodo slovenske besede in pesmi, velikem viniškem rojaku Otonu predsednik Belokranjskega odbora za postavitev spomenika Lojze Županc, ki se je poimenoval zahvalil vsem, ki so bodisi na tak ali drugačen način pripomogli, da se po dveh letih pesnikove smrti odkriva prvi Župančičev spomenik v Sloveniji. V daljšem pregledu se je s toplimi besedami spominjal zaslug nepozabnega patriota in pesnika, ki je izšel iz sončne Bele krajine, ponese v svet slavo domačih krajev, domovine in umetnost svoje pesmi.

Nato je stopil na govorniški oder predsednik Josip Vidmar. Orisal je pred tisočimi viniškimi gosti življenjsko pot njihovega rojaka, ki je tekla iz domače vasi v bližnji Dragatuš, od tam v Novo mesto, Ljubljano in na Dunaj. Predsednik Vidmar je poudaril osebnost človeka in umetnika Župančiča, njegov pesniški razvoj, svet, iz katerega je črpal moč za mogočne stvaritve, snov, ki jo je obdeloval kot svetovno priznan pesnik, njegove zasluge za rast in kaljenje našega jezika in njegov pomen v našem prevodništvu. Župančič je bil dozorel umetnik z izredno širokim umetniškim obzorjem, z naravnost blestečo izrazno močjo in najfinejšim čutom za odtenke jezika, ki ga je govorilo njegovo ljudstvo. Preko viharne dobe mladih let, čuvstev in strasti je prešel v umirjeno in globoko opazovanje sveta, kjer mu je bila blizu socialna misel, razglabljanje o vrednotah človeka in življenja, v letih narodnoosvobodilne vojne pa je znova zapel strastno pesem ljubezni do svobode in domovine. Slovenski svetovljan Oton Župančič se je s svojimi deli uvrstil med nesmrtnice — umetnike našega naroda in med najvidnejše kulturne delavce sveta. Iz domače zemlje, iz svojega ljudstva je črpal moč za svoje obsežno ustvarjanje.

Tovariš Vidmar je nato odkril spominsko ploščo na pesnikovi hiši, odprl muzejski sobi z Župančičevimi deli in osebnimi spomini, njegovo rojstno posteljo in družinskih slikami, v novourejenem parku ob hiši pa je odkril pesnikov spomenik. Čestital je Belokranjskemu odboru za njegovo skrb in delo, kiparju Jakobu Savinšku pa za umetniško izdelano poprsje pesnika.

Moški zbor novomeskega SKUD »Dušan Jereba« je nato zapel Župančičevo pesem »Tih veter od morja«, zastopnik KLO Vinica pa je prevzel v varstvo odkrite spomenike. Gostje so si nato ogledali spomenike in sobi, pred spomenikom pa so položili vence. Med številnimi venici je bil tudi lep venec ameriških Slovencev.

Župančič je ljubil radostne ljudi. Zato se je popoldne Vinica in z njo po gostih iz vseh delov svojega okraja cela Bela krajina na kulturnem festivalu s pesmijo, plesji, narodnimi obredji in godbo spominjala svojega poeta. Razvilo se je pravo narodno slavlje z nastopi folklornih skupin v narodnih nošah, ki so pokazale več izvirnih ljudskih običajev. Najbolj je ugajal razigran, življenja poln nastop metliške folklorne skupine, priznanje pa sta želi tudi adlešička in črnomeljska folklor-

Podprimo delo Turističnega društva

Srb za razvoj množičnega turizma — kamor seveda ne smemo šteti samo »tura« v visoke hribe, temveč predvsem obiskovanje naših znanih turističnih točk, izletniških krajev, naravnih znamenitosti, lepih krajev in pod — je v veliki meri prepuščena našim turističnim društvom. Da Dolenjska v turizmu še vedno ne uživa potrebnega ugleda, niti nima od turizma dohodkov, ki bi lahko občutno dvignili našo življenjsko raven, smo v precejšnji meri krivi sami. Sele te dni je prišlo v Novem mestu do resnih korakov, da se ustanovi Turistično društvo. Pobudo danj je dala uprava za turizem in gostinstvo pri poverjenstvu za trgovino in preskrbo, ki je pod vodstvom tov. Erne Setine sklicala iniciativni odbor novega društva. Pretekli terek je bilo v odbor izvoljenih 14 članov, ki bodo pripravili vse potrebno, da se bo turistično društvo v Novem mestu čimprej ustanovilo.

Ustanovitev društva narekuje življenje samo. Pri upravi za turizem in gostinstvo je na razpolago pomemben denarni znesek, s katerim bo društvo lahko takoj začelo obnavljati kopalnice na Krki, graditi čolnarno, skrbelo pa bo skupno s komisijo za olupšavo in obnovo mesta pri MLO tudi za ostala vprašanja estetične ureditve Novega mesta. Vse, kar je

bilo v preteklih letih zamujenega, bodisi iz gospodarskega, propagandnega ali kakšnega drugega vidika, bo skušalo novo Turistično društvo čimprej popraviti. Da perečih vprašanj ne manjka, ve vsakdo, ki kolikor toliko pozna higienske, prometne, komunalne in ostale probleme mesta in okolice. Skrb za javne nasade, škropljenje cest, ureditev kanalizacije, okrasitev zgradb, kulturne potrebe v javnih lokalih, skrb za opremo in čim boljše delo naših gostišč itd., vse to bo med nalogami, ki jih bo novo društvo skupno s pristojnimi organi reševalo in dvigalo ugled mesta, s tem hkrati pa tudi turistično vabljivost osrednjega mesta Dolenjske.

Turistično društvo bo uživalo močno podporo ljudske oblasti. Ne bo se mu treba boriti — kakor je bilo nekoč — za ureditev najmanjših vprašanj s pomočjo prostovoljnih delovnih zbirk, niti mu ne bo nihče delal ovir, ko bo šlo za interese skupnosti. Širok krog članov društva, ki jim je pri srcu lepota Dolenjske in skrb za njen gospodarski, politični in kulturni razvoj, bo v svojih stremeljih vedno naletel na razumevanje vseh, ki so odgovorni, da zaživi Dolenjska tako, kakor to po svojih potrebah in zaslugah zasluži.

Gasilci v Zburah so dobili motorno brizgalno

Zadnja nedelja v maju je bila določena za gasilski dan. Društva so svoj praznik lepo praznovala s prireditvami in nastopi. Najbolj pa se bodo tega dneva spominjali gasilci v Zburah, saj so dobili svojo osnovno opremo: motorno brizgalno in cev.

V nedeljo so se zbrali v Zburah gasilci iz šestih društev, ki so na proslavi nastopili s svojim orodjem in pokazali spretnosti, ki jih stalno izpopolnjujejo. Okrajna gasilska zveza je dodelila novomeški četi novo in večjo motorno brizgalno, manjšo pa je dodelila četi v Zburah. Poleg motorke so Zburčani prejeli tudi 80 metrov tlačnih cevi.

Predsednik društva Jože Gorenc je z govorniškega odra pozdravil sekretarja gasilske zveze Slovenije Slavka Zaletela, poveljnika okrajnega štaba brigade Janka Mišigoja in druge zastopnike oblasti, množičnih organizacij ter gasilstva. Zahvalil se je za darilo in izrazil zadovoljstvo prebivalstva, da je društvo dobilo brizgalno. Na proslavi so govorili tudi zastopniki gasilskih organizacij in KLO Zbure.

Motorno brizgalno je izročil društvu v trajno last poveljnik štaba brigade Janko Mišigoj ter pozval člane, naj utrjujejo strokovno in organizacijsko gasilsko zavest. Sekretar gasilske zveze LRS Slavko Zaletel pa je v svojem govoru poudaril, naj bo gasilska organizacija najtesneje povezana z Osvobodilno fronto, PLZ, Zvezo borcev in z mladino. Iz vrst teh organizacij naj se gasilstvo čimbolj razširja. Članica upravnega odbora OGZ Tončka Može je pozvala žene, naj se aktivno vključujejo v vrste gasilskih organov.

na skupina. Sodelovalo je precej pevskih zborov belokranjskih sol, črnomeljske gimnazije in društev, sodelovali pa sta tudi godbi iz Črnomlja in Metlike.

Bela krajina se je oddolžila spominu nepozabnega pesnika in patriota Otona Župančiča, ki se je vrnil med svoje drage Viničane.

ROJSTNA HIŠA
PESNIKA
OTONA
ŽUPANČIČA
NA VINICI

Spominska žiga, uporabljena na dan odkritja spomenika

zacija. — Po končani proslavi so nastopila domača gasilska društva in četa iz Mokronoga. Vaje so pokazale, da se bo treba še precej učiti in to ne le na lepem, gladkem prostoru, temveč tudi na slabem in tesnem terenu.

Br.

„Pionir“ tekmuje na čast 10. obletnice ustanovitve JA

Pozivu Glavnega odbora Zveze borcev NOV Slovenije na 6-mesečno tekmovanje v počastitev desete obletnice ustanovitve slavne in ponosne Jugoslovanske armade se je med prvimi na Dolenjskem odzval kolektiv gradbenega podjetja »Pionir«. Okvirni program tekmovanja je bil medtem razložen že vsem članom podjetja, zasnovan pa je na osnovi objavljenih točk tekmovanja ter prilagojen stanju v podjetju. Prav tako je mladinski aktiv »Pionirja« že 4. junija sprožil mestnemu komiteju LMS v Novem mestu, da razširja svoje tekmovanje, ki ga je 25. maja napovedal vsem mladinskim aktivom Novega mesta, še s tekmovanjem na čast JA.

KOLIKO PRIHRANIMO, če zberemo tona bombažnih krp? Od 11.500 do 30.500 din! Pravimo, da je tkanin premalo na trgu. Oddajamo stare cunje in krpe, tovarne nam jih bodo predelale v novo blago!

Kaznujte vse tiste, ki kalijo nočni mir

Ze dalj časa v poznih nočnih urah razgrajajo divje vpitje in razzajajo po Zuzemberku. Vrhunec so dosegli pobalinski kalici miru preteklo nedeljo, ko so divje preklinjali, vpili in grozili. Tržani se sprašujemo, ali varnostni organi nimajo polnomočij, da bi take ljudi vtaknili tja, kamor spadajo in da bi se jim naložile primerne kazni? Zahtevamo, da se v tem oziru naredi red, ker je tako stanje neznosno. Ob vsem tem ugotavljamo še žalostno dejstvo, da so med vjenjimi razgrajali vedno eni in isti — nekateri pokvarjeni žuzemberški mladinci... Prizadeti.

Razgibano kulturno umetniško delovanje v kočevskem okraju

Deset kulturno umetniških društev in en aktiv v kočevskem okraju kažejo vedno boljše uspehe svojega delovanja. Med najboljšimi je gledališče »Jozeta Seška« v Kočevju, ki je prejelo pri tekmovanju republiško priznanje. Gledališče v Kočevju je letos dalo vrsto uspešnih predstav, s katerimi so tudi gostovali v raznih krajih, enkrat celo v sosednji Hrvaški. Dramatska družina je dovolj številna, da lahko hkrati študira tri igre. Imajo tri profesionalne igralce, sami urejajo kulise. Imajo tudi lutkovni oder, zdaj pa urejajo še delavnice za izdelovanje lasulj. Tri nove igre, ki jih zdaj študirajo, nameravajo predvajati na raznih odrih tako, da bodo šli z vsako na doma, čí oder, potem pa z gostovanjem še drugam. Gledališka družina se odlikuje zlasti z veliko požrtvovalnostjo posameznih igralcev in z dobro povezanostjo. Rešitev lastništva doma »Jozeta Seška« v Kočevju, ki naj po sklepu zbora volivcev postane last ljudske prosvete, bo kulturno umetniško delo v Kočevju le še bolj razgibalo. Poleg gledališke družine deluje v Kočevju še dober moški in ženski pevski zbor.

V Sadražici uspešno dela SKUD »Vinko Levstika«, katero je dalo letos že vrsto lepih predstav. Z njimi zelo uspešno gostuje po vsej ribniški dolini. Precej dobro je kulturno umetniško delo tudi v Stari cerkvi.

Letos je bilo v okraju na novo organiziranih pevskih zborov, štiri društva, tamburaški zbor in godba na píhala. Prav sedaj pripravljajo še tamburaški zbor v Kočevju. Se letos predyidevajo skupni koncerti vseh godb v Kočevju, prav tako pa bodo še ustanovili 5-6 novih društev v okraju.

Razveseljivo pri vseh društvih, tudi podeželskih, je letos to, da niso prenehala z delovanjem tudi zdaj v polletju, česar prej ni

bilo. Sploh je zanimanje za kulturno umetniško delo v okraju izredno veliko in je obisk vseh predstav povprečno prav dober.

Manj razumevanja kot za kulturno umetniško delo pa je za predavanja ljudske univerze, kjer obisk ni bil zadovoljiv. Prav tako izobrazevalni tečajji v pretekli sezoni niso bili dovolj široko zajeti. V okraju so bili le štirje tečajji, izmed katerih je bil najboljši v So. dražici, kamor so prihajali na tečaj ljudje iz več krajevnih ljudskih odborov. Največ zanimanja je bilo za razna gospodarska vprašanja.

Da bi v jeseni izobrazevalni tečajji zajeli čim več vasi, že zdaj pripravljajo za tečajje vse potrebno. Pri svetu za prosveto in kulturo na okrajnem ljudskem odboru imajo pripravljene že veliko knjig, mesečnikov in zvezkov za predvidene izobrazevalne tečajje. Računajo, da bo v prihodnji sezoni v okraju vsaj 15 do 20 izobrazevalnih tečajev.

Novo kulturno-prosvetno društvo v Bršljinu pripravlja presenečenja

Prvič se bomo predstavili javnosti 22. julija na državnih praznikih v novem združnem domu!

Tako so sklenili delavni odborniki novega kulturno-prosvetnega društva v Bršljinu, ki je bilo ustanovljeno 15. junija. Sklepi, ki jih je novo dolenjsko kulturno-prosvetno društvo sprejelo, so pomembni za rast ljudskoprosvetnega dela, ki kljuje iz žive potrebe po kulturnejšem, bogatejšem življenju kot smo ga poznali nekoč.

Pobuda za ustanovitev novega društva je prišla s strani sindikalnih podružnic tek-

stilne tovarne, železnice in »Pionirja« v Bršljinu; na drugi strani pa tudi od posameznih odbornikov OF in ostalih organizacij kraja, ki se vedno bolj razvija v nekako delavsko predmetje oz. četrto Novega mesta. Novo društvo oz. njegova ustanovitev dokazuje, da razumejo sindikati in množične organizacije v Bršljinu pomen povezave med industrijskim delavstvom in okoljem, v katerem živijo. Sindikalne podružnice v Bršljinu so zelo močne po številu članstva; prav tako pa imajo precej nadarjenih ljudi, ki bodo sposobni marsikaj ustvariti bodisi na odru, v pevskem odseku, pri instrumentih ali v drugih oblikah, ki jih bo novo društvo še vpeljalo. Tri društva v Novem mestu in njegovi bližnji okolici — SKUD »Dušan Jereba« društvo »Janez Trdina« v Smihelu in novoustanovljeno društvo v Bršljinu — bodo odslej v plemenitem tekmovanju skrbela za razvedrilo in vzgojo obiskovalcev svojih prireditvev, z medsebojnimi obiski in pomočjo osrednjega društva v Novem mestu pa bodo lahko dvigala kakovost svojega dela.

Na občenem zboru novega društva je govoril tovariš Avgust Jazbinšek, ljudski poslanec in predsednik novomeskega SKUD »Dušan Jereba«. Pozdravil je ustanovitev novega ljudsko-prosvetnega društva, v kratkih obrisih pa je nakazal tudi razvojno pot sindikalnega kulturno-umetniškega društva v Novem mestu. Predsednik okrajnega odbora Ljudske prosvete Jože Zamljen je na občenem zboru novega društva podal upravnemu in nadzornemu odboru več navodil za uspešno delo, delavnim članom, sindikalnih podružnic v Bršljinu pa je čestital k pokazani iznajdljivosti in k ustanovitvi novega društva.

Kulturno-prosvetno društvo v Bršljinu pripravlja za 22. julij svoj prvi javni nastop. Trenutno bo imelo društvo dramsko, pevsko

in glasbeno skupino, ko pa bodo vsi prostori združenega doma v Bršljinu odprti, bodo odprti še ljudsko knjižnico in čitalnico.

Nastop SKUD »Nova zarja« v Dolenjskih toplicah

Kulturno prosvetno delo se je v Toplicah zelo poživilo, k čemer je precej doprinesel dograjen združeni dom. Preteklo soboto je gostovalo v Toplicah SKUD »Nova zarja« uslužbenecv gostinsko-turistične stroke iz Ljubljane s koncertom pesmi in folklornimi skupinami. Pod vodstvom F. Marolta je zapel moški in ženski zbor več pesmi, folklorna skupina pa je v slikovitih narodnih nošah priredila več plesov.

Gr.

Gasilsko društvo v Podturnu je uprizorilo Finžgarjevo »Razvalino življenja«

Vas Podturn pri Dol. Toplicah je znan partizanski kraj iz časa osvobodilne vojne, ki je v vojni veliko trpel. Tudi gasilskemu društvu je bilo uničeno vse imetje z domov vred. Požgali so ga Nemci leta 1943. Gasilsko društvo se trudi, da bi nadomestilo kar je uničil okupator. Hoče si pomagati s kulturnimi prireditvami in prirejanjem zabav, zgraditi hočejo gasilski dom, ki naj bi služil tudi kulturno-prosvetnim namenom. Z dobro voljo in s krepkim delom, oprti na lastne sile in gmotno pomoč sovaščanov, bodo svoj sklep tudi uresničili. Uprizoritev Finžgarjevega dela je lepo uspela.

D. G.

ST. PETER

Vse organizacije že imamo, le strelske družine ne moremo pripraviti k življenju.

V tednu zbiranja starega materiala se je učiteljstvo in OF precej potrudila, da se je zbralo precej odpadkov, še velike količine uporabnih odpadkov pa čakajo na rešitelja.

Vaši odbori OF so delavni. Je pa nekaj posameznikov, ki se ne morejo — ali pa nočejo? — znajti in mislijo, da imajo kot odoborniki predvsem dolžnost, da uveljavljajo svojo osebnost.

Prav tako pereče vprašanje je šentpeterski pevski zbor. Imamo nadvse dobre pevce, ki so pred leti dosegli na republiškem tekmovanju prvo mesto.

Pred kratkim smo imeli občni zbor Rdečega križa. Tov. Ana Florjančič je lepo povedala, kakšni so nameni te mednarodne organizacije.

MOKRONOG

SKUD Krmelj je dvakrat zaporedoma gostoval z veseligrigrom »Matiček se ženja«.

Gradnja zadruga doma prav počasi napreduje. Za otvoritev so bili določeni že razni datumi, kakor pa kaže bobne šele v nekaj letih prišli do tako potrebne dvorane.

Pogosto se čujejo pritožbe, da mladina uničuje gnezda koristnih ptic, predvsem naših ljubkih pevcev.

Klatečih psov in mačk je vedno več. Lovci obetajo, da bodo po nalogu oblasti z njimi energično obračunali.

Novo ustanovljenemu planinskemu društvu obetajo nekateri skorajšnji neuspehi. Nekaterim namreč nikakor noče v glavo nameravana postavitev planinskega doma na Priči.

KMETIJSKA ZADRUGA V ZBURAH NA NOVI POTI

Precej časa je že minilo od obnega zbora kmetijske zadruge v Zburah, ki je bil dobro obiskan.

Na obnem zboru so člani izvolili nov upravni in nadzorni odbor, razgovarjali so se o ustanovitvi odsekov zadruge kot n. pr. o kreditnem, živinorejskem odseku in podobno.

Zadruga brez vodstva ni mogla biti. Na tretji seji je predlagal Taborski Karel, da bi stari odbor še naprej opravljal svoje delo do rednega obnega zbora.

V razgovorih z odborom in poslovodkinjo zadruge sem ugotovil, da se je odkup mleka dvignil za sto odstotkov.

Z dobro voljo gre marsikaj. Zato velja tudi za kmetijsko zadrugo v Zburah: kupujte in prodajajte blago, ustanovljajte združne odseke.

STRELA GA JE UBILA POD ZVONIKOM

8. junija ob enajstih dopoldne je ubila strela 15-letnega Franca Primca iz Mačkoveca pri Dvoru, ko je pod zvonikom zvonil.

SEBICEN POSREDOVALEC

Krajevni ljudski odbor Sinji vrh v Beli krajini je naročil večjo količino sadnih dreves za posamezne kmete svojega območja.

Naročnikji so bili razočarani nad takim razporeditvijo sadik. Jezijo se nad neznanostjo človeka, ki mu ne diši socializem in bi rad poceni zaslužil na račun drugih.

Ko je KLO vprašal na okraju, čemu so izročili nepoznanemu človeku sadike, so odgovorili uglužbeni, da se je Zalec sam ponudil za to delo in celo dejal, da je v upravnem odboru kmetijske zadruge — v resnici pa še niti njen član ni.

KOSNJA JE TU

Suhokranjčani se spet pripravljajo na rejo volov-pitancev

Lanskoletna suša je skopo odmerila tudi že tako Suhli krajini delež živinske krme. Posledice so se poznale v krčenju števila glav goveje živine.

Obilne padavine so temu letos naredile konce. Po senožitih in travnikih so zapele ostre kose, pod zajetnimi zamahi se vrste redi sočne trave.

Obilne padavine so temu letos naredile konce. Po senožitih in travnikih so zapele ostre kose, pod zajetnimi zamahi se vrste redi sočne trave.

OBIŠČITE

NOVOMEŠKI GOSPODARSKI SEJEM

Otvoritev 30. junija 1951 popoldne, zaključek 9. julija 1951.

RAZSTAVA LOKALNE INDUSTRIJE IN OBRTI NOVOMEŠKEGA OKRAJA.

PROSTA PRODAJA izdelkov lokalne industrije in obrtnih delavnic državnega, zadruga ter zasebnega sektorja.

Ob večerih zabavne in kulturne prireditve. — Sodeluje novomeško gledališče, orkester in zabavni teater.

Razstava odprta vsak dan od 8. do 18. ure, zabavišče od 20. ure naprej.

NOGOMET

SD Krim — SD Krka 4:2 (2:1)

Prvenstvena mladinska nogometna tekma med moštvo mladih ljubljanskega Krima in novomeške Krke v nedeljo ni pokazala posebno lepe igre.

Požrtvovalen igralec odbojke pri »Krkici« je Marjan Simič. Fotoreporter ga je ujel v hipu, ko se pripravlja na učinkovit udarec.

Na Gorjancih je bil zrušen stari rekord Lepa nedelja je 17. junija zvalila na Dolenjsko precej ljubiteljev avtomoto športa.

Prve povojne avtomobilske in motociklistične dirke na Gorjancih so bile prva večja prireditve novomeškega avtomoto društva, ki je začelo v zadnjem času z aktivnejšim delom.

Rezultati: Kategorija 500 ccm: Slavko Lampe (L) 10:53, km/h 69,4; 2. Stane Zagar (L) 12:11, 3. Viktor Drolc (T) 13:49.

ŠE VESTE?

Znajdi se! Sodoben pregovor, ki je pomagal tudi predsedniku kmetijske zadruge na Lokvici pri Metliki. Ko je dobila zadruga žveplo, ki ga potrebujejo vinogradniki v malih količinah, ga je kupil kar 275 kg.

Kaj pa je tebe treba bilo? Tako se sprašujejo domačini in tujci, ki korakajo po novem mostu čez Lahinjo v Crnomlju.

V Kočevju še vedno agitirajo za volitve 18. marca 1951. To ti povedo dopisi na Stenčasu poslovalnice okrajnega magazina.

Cudna »decentralizacija« je zajela nekatere uslužbenke položaje na državnem posestvu v Crmošnjicah. Tam se lahko pomakneš z mesta sekretarja na personalnega referenta.

350 ccm: E. Delorenco (L) 12:02, km/h 66,8; 2. Peter Vuček (H) 12:10, 3. Dane Ritelj (N m) 12:55.

250 ccm: Edi Bursič (K) 11:34, km/h 65; 2. Lojze Potočnik (B) 12:03; 3. Zdenko Petrič (N m) 12:09.

125 ccm: Ervin Pepel (C) 12:28, km/h 61; 2. Matija Strukelj (Z) 18:31.

Prikolice nad 600 ccm: Janez Paulus (SK L) 11:40, km/h 65, sovozač Pavel Podobnik; 2. Ivan Ribič (L) 12:0, sovozač Rafael Skrlj; 3. Mirko Dobrolovčič (L) 12:41, sovozač Peter Pakič.

Prikolice do 600 ccm: Janez Šiška (N m) 13:21, km/h 56,4, sovozačica Emica Malnarčič; 2. Rafael Pavlin (Treb) 14:10, sovozač Gabriel; 3. Edvard Čuden (L) 23:14.

Avtomobili nad 1100 ccm: Dušan Malnarčič (L) 11:38, km/h 65; 2. Noe Nikolaj (M) 11:51; 3. Karel Lišen (Ka) 12:03.

Avtomobili do 1100 ccm: Ervin Pepel (C) 13:59, km/h 54,1.

Vrhovni sodnik: Lambert Aljančič

Lahkoatletski dvboj v Novem mestu U. C. E. F. (Koper) — Krka (Novo mesto) 121,5 : 85,5

V soboto popoldne se je pomerila lahkoatletska sekcija novomeškega športnega društva Krka z reprezentanco STO U. C. E. F. iz Kopra.

Rezultati: 100 m moški: Trani Romano (UCEF) 11,9; Sterbenc Igor (K) 12,8.

100 m ženske: Coleva Olivija (UCEF) 14,2; Cavlovič Mira (K) 15,0.

Skok v višino: Tuljak Bruna (UCEF) 1,25 m; Knaflič Lenčka (K) 1,20.

Met kroglice, moški: Dolenc Luka (K) 11,83 m; Trani Romano (UCEF) 10,89 m.

400 m moški: Blokari Bruno (UCEF) 57,5; Krhin Miha (K) 58,8.

800 m moški: Petre Slavko (K) 2,13; Zomero Mario (UCEF) 2,14,2.

800 m ženske: Jenič Anica (K) 2,42; Miskolin Lili (UCEF) 2,44,4.

Skok v višino, moški: Dolenc Luka (K) 1,65 m; Venturini T. (UCEF) 1,65 m.

Met kroglice, ženske: Coleva Olivija (UCEF) 8,10 m; Knaflič Lenčka (K) 7,24 m.

Skok v daljino, ženske: Bernardini Norma (UCEF) 4,01 m; Cavlovič Mira (K) 4,00 m.

Met diska, moški: Dolenc Luka (K) 36,95; Olivieri Nerone (UCEF) 31,05 m.

3000 m moški: Zutebradič (UCEF) 9,47,4; Met kopja, moški: Cerne Milan (K) 46,95 m; Macoro Marcelo (UCEF) 44,65 m.

Skok v daljino, moški: Zetto Jojo (UCEF) 6,26 m; Rodič Vinko (K) 6,00 m.

Met diska, ženske: Coleva Olivija (UCEF) 30,85 m; Knaflič Lenčka (K) 24,97 m.

Stafeta 4x100 m: UCEF 47,8; KRKA 51,0.

Končni rezultat: moški — UCEF 74 točk, Krka 55 točk; ženske — UCEF 47,5 točke, Krka 30,5 točke. Skupno — UCEF 121,5 točke, Krka 85,5 točke.

Trdo kožo imajo To poglavje bi se lahko začelo tudi s tisto okroglo narodno: »Micka Kovačeva, pila nič plačala...« in tako dalje. Pa je zadeva bolj resna — gre za tiste naše naročnike, ki nam vžije triletnim proročnim in pisanim opominom še do danes niso poravnali naročnine za leto 1950 (bodisi v celoti ali samo zaostankov iz lanskega leta).

Neredno plačevanje ovira poslovanje uprave Dolenjskega lista, ki je odvisen zgolj od naročnine. Objavljamo zato imena zaostankarjev, ki kljub vsem opominom stalno »pozabljajo«, da jim časopisja žal ne moremo zastopati posiljati. Hkrati smo jih izločili iz seznama naročnikov. Dolenjski list jim bomo spet pošiljali, ko bodo plačali zaostanek lanske naročnine in naročnino za tri četrtletja 1951.

Bela cerkev: Avsec Franc, Gor Gomila — 68 din. Cimerman Ana, Tomažva vas 1 — 118 din. Makovec Franc, Hrib 6 — 118 din. Pavlič Francka, Hrib 3 — 118 din.

Brunnice: Ambrožič Janez, Gaberje 22 — 118 din. Grubar Janez, Dol. Suhadolc 19 — 118 din. Srebrnjak Anton, Leskovec 3 — 118 din. Srebrnjak Martin, Vel. Brunnice 45 — 118 din.

Dvor: Kužnik Franc, Sred. Lipovec 24 — 98 din. Strumbelj Ema, Mali Lipovec 21 — 93 din. Zupančič Lojze, G. Ajdovec 3 — 118 din.

St. Rupert: Gregorčič Vinko, Rakovnik 4 — 68 din. Nahtigal Kristina, Vel. Cirknik 43 — 93 din. Skrjanc Jože, Rozenberg 5 — 68 din.

Trebnje: Bobnar Anica, OLO — 118 din. Hlebec Alojz, Grm 15 pri Ponikvah — 68 din. Jarc Milka, OLO — 118 din. Jarnovčič Mari, Nar. banka — 118 din. Jerovšek Angelica, OLO — 68 din. Lavrič Jože — 68 din. Semič Jože, OLO — 68 din. Matičič Marijana — 118 din. Mežan Marija, D. Nemška vas — 118 din. Prijatelj Nežka, OZKZ — 68 din. Strajnar Rozalija, Dol. Ponikve — 118 din. Strojnik Lojzka, OLO — 118 din.

Skocjan: Cvelbar Tončka, Zalog 12 — 93 din. Cinkole Franc, Dobruška vas 33 — 93 din. Eržan Franc, Zagrad 5 — 53 din. Franko Jože, Skocjan 51 — 118 din. Globevnik Jože, Grmovlje 12 — 118 din. Hočvar Jože, Dol. Dole 9 — 68 din. Janževc Alojzija, Stara vas 23 — 68 din. Kralj Janez, Dobruška vas 6 — 53 din. Mlakar Martin, Zloganje 26 — 68 din. Planinšek Karel, Skocjan 17 — 68 din. Povše Janez, Zagrad 9 — 53 din. Trantelj Janez, Zloganje 7 — 93 din. Zupet Anton, Zloganje 42 — 68 din.

(Nadaljevanje sledi)

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Kapucinski trg 3 — Telefon uredništva: št. 127 — Čekovni račun pri Komunalni banki v Novem mestu št. 616-1-9032-1 — Četrtna naročnina 75 din, polletna 150 din, celoletna 300 din — Naročnina se plačuje vnaprej — Tiska Tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani.